

Στάσεις και Αντιλήψεις του Γενικού Πληθυσμού σχετικά με το Ρόλο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στην Πληροφόρησή του για Θέματα Υγείας

Μαριάννα Διομήδους,¹ Νικόλαος Β. Φώτος,² Δημήτριος Ζήκος,³ Ευλαμπία Π. Κωσταρέλου⁴

The Role of Mass Media Information

Abstract at the end of the article

¹Επίκουρος Καθηγήτρια, Τμήμα Νοσηλευτικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, ²Λέκτορας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, ³Διδάκτωρ, Τμήμα Νοσηλευτικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, ⁴Κοινωνιολόγος, Νοσηλεύτρια, MSc, Τμήμα Νοσηλευτικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα

Τμήμα Νοσηλευτικής,
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Υποβλήθηκε: 10.3.2011
Επανυποβλήθηκε: 7.11.2011
Εγκρίθηκε: 21.11.2011

Υπεύθυνη αλληλογραφίας:
Μαριάννα Διομήδους
Παπαδιαμαντοπούλου 123
115 27 Αθήνα
Τηλ.: 210 74 61 438
e-mail: mdiomidid@nurs.uoa.gr

Εισαγωγή: Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην πληροφόρηση του πληθυσμού για θέματα υγείας, ενώ επηρεάζουν τη συμπεριφορά των ατόμων σχετικά με την πρόληψη και τη διαχείριση ενός νοσήματος. **Σκοπός:** Διερεύνηση της στάσης του γενικού πληθυσμού απέναντι στα ΜΜΕ και των αντιλήψεών του σχετικά με την επίδραση των ΜΜΕ στην ενημέρωση για θέματα υγείας. **Υλικό-Μέθοδος:** Ως προς το σχεδιασμό της επρόκειτο για συγχρονική μελέτη. Το μελετώμενο πληθυσμό αποτέλεσαν 200 άτομα (83 άνδρες και 117 γυναίκες), κάτοικοι των Αθηνών (δείγμα ευκολίας). Η συλλογή των δεδομένων έγινε κατά τη χρονική περίοδο από τον Ιανουάριο έως και το Μάρτιο του 2010, με τη χρήση κατάλληλα διαμορφωμένου ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε από τους ερευνητές, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, και περιελάμβανε ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με το ρόλο των ΜΜΕ στην ενημέρωση του πληθυσμού, το βαθμό στον οποίο οι συμμετέχοντες λαμβάνουν υπόψη τις αναφορές των ΜΜΕ για θέματα υγείας, τις προτιμήσεις τους για τα θέματα πληροφόρησης και τον τρόπο ενημέρωσης, καθώς και τις βασικές πηγές αυτής της ενημέρωσης. Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων περιελάμβανε τον έλεγχο Pearson χ^2 , ενώ η στατιστική σημαντικότητα τέθηκε στο $p < 0,05$. Η στατιστική ανάλυση πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του προγράμματος Statistical Package for Social Sciences (SPSS) v. 15.0. **Αποτελέσματα:** Ποσοστό 10% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι εμπιστεύεται τα ΜΜΕ ως βασική πηγή πληροφόρησης για θέματα υγείας. Το ποσοστό των αποφοίτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που θεωρούν ότι τα ΜΜΕ επηρεάζουν σημαντικά τις επιλογές των πολιτών στην πρόληψη νοσημάτων, ήταν σημαντικά χαμηλότερο (73,5%) από το αντίστοιχο ποσοστό των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (87,1%) ($p = 0,015$). Επίσης, οι συμμετέχοντες που λάμβαναν σε μεγάλο βαθμό υπόψη τους

τις αναφορές των ΜΜΕ για τη διατροφή, είχαν σε σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό κάποιο πρόβλημα υγείας ($p=0,008$), ενώ τα άτομα που επιθυμούσαν περισσότερα ένθετα στις εφημερίδες και τα περιοδικά, καθώς και περισσότερα δημοσιεύματα στο διαδίκτυο είχαν σε σημαντικά μικρότερο ποσοστό κάποιο πρόβλημα υγείας ($p=0,018$, $p=0,001$, αντίστοιχα). **Συμπεράσματα:** Οι πρωτοβουλίες των ΜΜΕ για την ενημέρωση του πληθυσμού σε θέματα υγείας είναι περιορισμένες και αποσπασματικές. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα επιθυμούσαν περισσότερη ενημέρωση από τα ΜΜΕ για θέματα υγείας, ενώ προκύπτει και η ανάγκη κεντρικού φορέα σχεδιασμού και ελέγχου των προγραμμάτων από τα ΜΜΕ, ώστε να κερδίσουν την εμπιστοσύνη του πληθυσμού και να συνεισφέρουν στην πολύπλευρη ενημέρωση για θέματα υγείας.

Λέξεις ευρετηρίου: Αντιλήψεις, ενημέρωση, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, στάση, υγεία

Εισαγωγή

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του δυτικού τρόπου ζωής, καθώς επιδρούν σε όλες τις εκφάνσεις της προσωπικής και της κοινωνικής ζωής και η λειτουργία τους ασχολείται με μεγάλο φάσμα ατομικών και κοινωνικών πρακτικών, σε βαθμό που να λαμβάνει διαστάσεις πολιτισμικής καθολικότητας.¹

Τα ΜΜΕ καλούνται να προσφέρουν αξιόπιστη ενημέρωση σε δημόσια ζητήματα, καθώς και δυνατότητα πρόσβασης διαφόρων κοινωνικών ομάδων, ώστε να εκφράσουν τις απόψεις τους.² Η καθημερινή εμπειρία όμως, επιβεβαιώνει ότι τα ΜΜΕ είναι ο καθρέφτης της κοινωνίας, αλλά πολλές φορές λειτουργεί παραμορφωτικά. Σε πολλές περιπτώσεις, τα θέματα παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να προβάλλεται η ακρότητα και ενδεχομένως η υπερβολή.³ Πολλά ΜΜΕ ανήκουν σε οικονομικά και πολιτικά ισχυρές ομάδες,⁴ ενώ αρκετές φορές το σύστημα των ΜΜΕ επιλέγει μόνο την πληροφορία που θεωρεί ότι έχει «θετική αξία» και δυνητικό ενδιαφέρον.³

Στην Ελλάδα, το πλέον δημοφιλές ΜΜΕ για τη γενική ενημέρωση είναι η τηλεόραση (65%) και ακολουθούν οι εφημερίδες, το ραδιόφωνο και το διαδίκτυο.⁵ Ωστόσο, σύμφωνα με έρευνα σφυγμομέτρησης της κοινής γνώμης που διεξήχθη από την εταιρία Public Issue, για την εμπιστοσύνη των πολιτών στα ΜΜΕ, οι τελευταίοι εμπιστεύονται περισσότερο το ραδιόφωνο, ενώ ακολουθεί το διαδίκτυο, οι εφημερίδες και σε μικρότερο βαθμό η τηλεόραση.⁶

Από τη δυναμική των ΜΜΕ δε λείπει η πληροφόρηση για θέματα υγείας, καθώς σημαντικό τμήμα του πληθυσμού πάσχει από οξεία ή χρόνια νοσήματα και ενδιαφέρεται να πληροφορηθεί γι' αυτά. Σύμφωνα με έρευνα της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Ινστιτούτου Κοινωνικής και Προληπτικής Ιατρικής σε αντιπροσωπευτικό δείγμα του ενήλικου πληθυσμού,

το 3,3% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι εμφανίζει κάποια ψυχική ή σωματική αναπηρία, ενώ στις ηλικίες >55 ετών το ποσοστό αυτό διπλασιάζεται και φθάνει το 7%. Το 35% των συμμετεχόντων στη μελέτη δήλωσε ότι πάσχει από κάποιο χρόνια νόσημα, με την αρτηριακή υπέρταση να έχει τη μεγαλύτερη συχνότητα (16%).⁷

Τα ΜΜΕ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην πληροφόρηση του πληθυσμού για διάφορα νοσήματα, στη διαμόρφωση στάσεων και αντιλήψεων σε θέματα υγείας, στις επιλογές του τρόπου ζωής, καθώς και στη συμπεριφορά σχετικά με την πρόληψη και τη διαχείριση ενός νοσήματος.⁸

Σκοπός

Η συγκεκριμένη μελέτη πραγματοποιήθηκε με σκοπό να διερευνήσει τις στάσεις του γενικού πληθυσμού απέναντι στα ΜΜΕ και τις αντιλήψεις του σχετικά με την επίδραση των ΜΜΕ στην ενημέρωση για θέματα υγείας.

Επιμέρους στόχους της μελέτης αποτέλεσαν: ο προσδιορισμός των πηγών πληροφόρησης και του βαθμού χρήσης και εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στα ΜΜΕ σχετικά με θέματα υγείας, ο προσδιορισμός των προτιμήσεων των συμμετεχόντων σχετικά με το κατάλληλο ΜΜΕ (ραδιόφωνο, τηλεόραση, έντυπα μέσα, διαδίκτυο) και το περιεχόμενο της ενημέρωσης, η διερεύνηση της σχέσης των δημογραφικών χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων με τις απόψεις τους σχετικά με την ενημέρωση που παρέχουν τα ΜΜΕ σε θέματα υγείας, η διερεύνηση της επίδρασης της κατάστασης υγείας των ερωτηθέντων στις απόψεις τους για την ενημέρωση που παρέχουν τα ΜΜΕ σε θέματα υγείας και η διερεύνηση της επίδρασης των ΜΜΕ στη συμπεριφορά του μελετώμενου πληθυσμού (επιλογές στην πρόληψη, στη θεραπεία και στην αποκατάσταση).

Υλικό και Μέθοδος

Κατά τη χρονική περίοδο από τον Ιανουάριο έως και το Μάρτιο του 2010, 200 άτομα, κάτοικοι Αθηνών (δείγμα ευκολίας), συμπλήρωσαν ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο, σχετικά με τη στάση τους απέναντι στα ΜΜΕ και τις αντιλήψεις τους για την επίδραση των ΜΜΕ στην ενημέρωση για θέματα υγείας.

Το δείγμα της μελέτης αποτελούνταν από 200 άτομα με μέση ηλικία τα 43,9 ($\pm 13,9$) έτη. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ήταν γυναίκες (58,5%). Όσον αφορά στο επίπεδο εκπαίδευσης, το 40,2% ($n=80$) των συμμετεχόντων ήταν πτυχιούχοι ΤΕΙ/ΑΕΙ, το 32,7% ($n=65$) διέθετε απολυτήριο Λυκείου, το 9,5% ($n=19$) είχε ολοκληρώσει το Γυμνάσιο, ενώ 7% ($n=14$) ήταν απόφοιτοι Δημοτικού. Το 56,85% ($n=113$) των συμμετεχόντων ήταν έγγαμοι. Οι συμμετέχοντες στη μελέτη ανήκαν σε διάφορες επαγγελματικές ομάδες, αλλά κυρίως ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι (37%) και συνταξιούχοι (12,5%).

Ως προς το σχεδιασμό της, επρόκειτο για συγχρονική μελέτη, στην οποία συμμετείχαν άτομα που πληρούσαν τα ακόλουθα κριτήρια:

- Ηλικία >18 ετών
- Ικανότητα λεκτικής επικοινωνίας και γνώση της ελληνικής γλώσσας
- Αποδοχή συμμετοχής στη μελέτη.

Η συλλογή των στοιχείων πραγματοποιήθηκε με ερωτηματολόγιο, το οποίο δημιουργήθηκε από τους ερευνητές βάσει της βιβλιογραφίας για τις ανάγκες της συγκεκριμένης μελέτης. Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από 20 ερωτήσεις κλειστού τύπου και περιείχε δύο ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία (ηλικία, φύλο, εκπαιδευτικό επίπεδο, επάγγελμα και οικογενειακή κατάσταση), ενώ η δεύτερη ενότητα αποτελούνταν από επτά θεματικά πεδία, με στόχο τη διερεύνηση της ενημέρωσης των ατόμων για θέματα υγείας.

Το πρώτο θεματικό πεδίο περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τη γνώμη των ερωτηθέντων αναφορικά με το ρόλο των ΜΜΕ στην ενημέρωση των ιδίων και του πληθυσμού σε θέματα υγείας. Οι ερωτήσεις του δεύτερου θεματικού πεδίου αφορούσαν στο βαθμό που οι συμμετέχοντες ελάμβαναν υπόψη τις αναφορές των ΜΜΕ για τη διατροφή, το κάπνισμα, τη σωματική άσκηση, την κατανάλωση οινοπνεύματος και τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών. Η τρίτη σειρά ερωτήσεων αναφερόταν στα θέματα, για τα οποία οι ερωτηθέντες αναζητούν συχνότερα πληροφόρηση από τα ΜΜΕ, ενώ η τέταρτη ενότητα διερευνούσε τις βασικές πηγές πληροφόρησης

των ερωτηθέντων για θέματα υγείας (επαγγελματίες υγείας, ιατρικές ενώσεις, σύλλογοι ασθενών, ΜΜΕ, φίλοι-γινωστοί). Το πέμπτο θεματικό πεδίο περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τις απόψεις των συμμετεχόντων για το βαθμό επίδρασης των ΜΜΕ στις επιλογές των πολιτών στην πρόληψη, στη θεραπεία και στην αποκατάσταση νοσημάτων. Οι ερωτήσεις του έκτου θεματικού πεδίου αφορούσαν στα χαρακτηριστικά των ΜΜΕ που επιδρούν αρνητικά στην ενημέρωση για θέματα υγείας. Τέλος, η έβδομη ενότητα περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τις προτιμήσεις των ερωτηθέντων για το κατάλληλο ΜΜΕ (ραδιόφωνο, τηλεόραση, έντυπα μέσα, διαδίκτυο) και το περιεχόμενο της ενημέρωσης.

Ηθική και δεοντολογία

Η συλλογή των στοιχείων διενεργήθηκε μετά από προφορική συναίνεση των συμμετεχόντων, αφού πρώτα ενημερώθηκαν για το σκοπό της μελέτης και για την αυστηρή τήρηση του απορρήτου των δεδομένων που συλλέχθηκαν.

Στατιστική ανάλυση

Για τον έλεγχο πιθανών συσχετίσεων μεταξύ των μεταβλητών χρησιμοποιήθηκε ο στατιστικός έλεγχος Pearson χ^2 . Τα επίπεδα σημαντικότητας ήταν αμφίπλευρα και η στατιστική σημαντικότητα τέθηκε στο $p < 0,05$.⁹ Η επεξεργασία και η στατιστική ανάλυση των δεδομένων επιτελέστηκε με τη χρήση του λογισμικού προγράμματος Statistical Package for Social Sciences (SPSS) v. 15.0 για Windows.

Αποτελέσματα

Σχετικά με την κατάσταση υγείας των συμμετεχόντων, η πλειοψηφία (58%, $n=116$) του δείγματος δεν αντιμετώπιζε κάποιο πρόβλημα υγείας. Μεταξύ των ατόμων που απάντησαν ότι αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα υγείας, περίπου οι μισοί (48,8%) δήλωσαν ότι το πρόβλημα αυτό είναι χρόνιο.

Στον πίνακα 1 αναφέρονται οι πηγές πληροφόρησης για θέματα υγείας και ο βαθμός εμπιστοσύνης απέναντι σε αυτές. Το 14,5% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι ενημερώνεται πολύ ή πάρα πολύ από τα ΜΜΕ για θέματα υγείας. Το 10% των ερωτηθέντων απάντησε ότι εμπιστεύεται πολύ ή και πάρα πολύ τα ΜΜΕ για την πληροφόρηση σε θέματα υγείας. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στη μελέτη (72%) πίστευε ότι οι δημοσιογράφοι στοχεύουν στον εντυπωσιασμό για εμπορικούς λόγους, ενώ περισσότεροι

Πίνακας 1. Πηγές πληροφόρησης για θέματα υγείας και βαθμός εμπιστοσύνης απέναντι σε αυτές.

Ερώτηση	Βαθμός εμπιστοσύνης					
	Καθόλου n (%)	Σπάνια n (%)	Λίγο n (%)	Αρκετά n (%)	Πολύ n (%)	Πάρα πολύ n (%)
<i>Ποιες βασικές πηγές πληροφόρησης χρησιμοποιείτε κυρίως για θέματα που συνδέονται με την υγεία σας;</i>						
Ιατρονοσηλευτικό προσωπικό	0 (0,0)	6 (3,0)	16 (8,0)	34 (17,0)	59 (29,5)	85 (42,5)
Ενώσεις ιατρών-σύλλογοι ασθενών	86 (43,2)	44 (22,1)	24 (12,1)	22 (11,1)	17 (8,5)	6 (3,0)
MME	24 (12,0)	40 (20,0)	54 (27,0)	53 (26,5)	20 (10,0)	9 (4,5)
Φίλοι-γνωστοί	22 (11,0)	36 (18,0)	66 (33,0)	53 (26,5)	13 (6,5)	10 (5,0)
<i>Ποιες βασικές πηγές πληροφόρησης εμπιστεύεστε κυρίως για θέματα που συνδέονται με την υγεία σας;</i>						
Ιατρονοσηλευτικό προσωπικό	0 (0,0)	0 (0,0)	7 (3,5)	39 (19,5)	64 (32)	90 (45,0)
Ενώσεις ιατρών-σύλλογοι ασθενών	63 (31,5)	27 (13,5)	41 (20,5)	31 (15,5)	23 (11,5)	15 (7,5)
MME	27 (13,5)	41 (20,5)	65 (32,5)	47 (23,5)	17 (8,5)	3 (1,5)
Φίλοι-γνωστοί	25 (12,5)	50 (25,0)	66 (33,0)	40 (20,0)	16 (8,0)	3 (1,5)
<i>Η πληροφόρηση σε θέματα υγείας στα MME επηρεάζεται</i>						
Από το γεγονός ότι οι δημοσιογράφοι δε γνωρίζουν καλά το αντικείμενο	8 (4,0)	5 (2,5)	21 (10,5)	45 (22,5)	83 (41,5)	38 (19,0)
Από τις επιλογές ειδικών επιστημόνων από τα MME για την ανάλυση ενός θέματος	1 (0,5)	2 (1,0)	19 (9,5)	48 (24,1)	89 (44,7)	40 (20,1)
Από το γεγονός ότι οι δημοσιογράφοι εξυπηρετούν συμφέροντα	5 (2,5)	8 (4,0)	22 (11,0)	55 (27,5)	61 (30,5)	49 (24,5)
Από το γεγονός ότι οι δημοσιογράφοι στοχεύουν στον εντυπωσιασμό για εμπορικούς λόγους	1 (0,5)	3 (1,5)	7 (3,5)	45 (22,5)	60 (30,0)	84 (42,0)

MME: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

από τους μισούς θεωρούσαν ότι τα MME εξυπηρετούν συγκεκριμένα συμφέροντα.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (53,5%) θεωρούσε ότι τα MME ενημερώνουν σε περιορισμένο βαθμό τον πληθυσμό για θέματα υγείας. Σ' ό,τι αφορά στην ενημέρωση των ιδίων, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 60%.

Σχετικά με το είδος των MME στα οποία απευθύνονταν οι συμμετέχοντες στη μελέτη για την ενημέρωσή τους σε θέματα υγείας, βρέθηκε ότι η τηλεόραση αποτελεί το κυρίαρχο μέσο, με το ποσοστό των θετικών απαντήσεων να πλησιάζει το 65% και ακολουθεί το διαδίκτυο με ποσοστό 54%. Το ποσοστό για το ραδιόφωνο, τις εφημερίδες και τα περιοδικά ήταν 14%, 47% και 38%, αντίστοιχα.

Στον πίνακα 2 αναφέρονται οι απαντήσεις σχετικά με το βαθμό επιρροής των MME για θέματα υγείας, καθώς και τα πεδία ενδιαφέροντος των συμμετεχόντων στη

μελέτη. Συγκεκριμένα, το 39% (n=78) των ερωτηθέντων απάντησε ότι επηρεάζεται αρκετά από τις συμβουλές των ειδικών που συμμετέχουν στα MME. Το 19,5% των ερωτηθέντων (n=39) απάντησε ότι τα MME επηρεάζουν πολύ ή πάρα πολύ τις συνήθειες και τις συμπεριφορές τους που συνδέονται με την υγιεινή διαβίωση. Από το σύνολο των ερωτηθέντων, οι 108 (54%) δήλωσαν ότι λαμβάνουν «αρκετά», «πολύ» ή «πάρα πολύ» υπόψη τους τις αναφορές των MME για τις εξαρτησιογόνες ουσίες, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για το κάπνισμα, το οινόπνευμα, τη διατροφή και τη σωματική άσκηση ήταν 44%, 51,5%, 57% και 47%, αντίστοιχα.

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων ανέφερε ότι επιθυμεί περισσότερες αναφορές των MME σε θέματα υγείας. Το 86% (n=172) των συμμετεχόντων ανέφερε ότι επιθυμεί περισσότερες σχετικές τηλεοπτικές εκπομπές, το

Πίνακας 2. Πεδία ενδιαφέροντος των συμμετεχόντων και βαθμός επιρροής των ΜΜΕ για θέματα υγείας.

Ερώτηση	Βαθμός επιρροής					
	Καθόλου n (%)	Σπάνια n (%)	Λίγο n (%)	Αρκετά n (%)	Πολύ n (%)	Πάρα πολύ n (%)
<i>Επηρεάζετε από τις συμβουλές των ειδικών που συμμετέχουν στα ΜΜΕ σχετικά με θέματα υγείας;</i>	12 (6,0)	19 (9,5)	58 (29,0)	78 (39,0)	24 (12,0)	9 (4,5)
<i>Πιστεύετε ότι τα ΜΜΕ επηρεάζουν τις συνήθειες και τις συμπεριφορές υγιεινής διαβίωσής σας;</i>	12 (6,0)	26 (13,0)	54 (27,0)	69 (34,5)	31 (15,5)	8 (4,0)
<i>Λαμβάνετε υπόψη αναφορές των ΜΜΕ για συνήθειες;</i>						
Διατροφή	12 (6,0)	23 (11,5)	51 (25,5)	78 (39,0)	31 (15,5)	5 (2,5)
Σωματική άσκηση	22 (11,0)	32 (16,0)	52 (26,0)	62 (31,0)	26 (13,0)	6 (3,0)
Κάπνισμα	47 (23,5)	30 (15,0)	35 (17,5)	33 (16,5)	26 (13,0)	29 (14,5)
Οινόπνευμα	40 (20,0)	20 (10,0)	37 (18,5)	61 (30,5)	25 (12,5)	17 (8,5)
Εξαρτησιογόνες ουσίες	55 (27,5)	13 (6,5)	24 (12,0)	46 (23,0)	26 (13,0)	36 (18,0)
<i>Θέμα υγείας για το οποίο αναζητάτε συχνότερα πληροφόρηση από τα ΜΜΕ</i>						
Μεταδιδόμενα νοσήματα (HIV, ηπατίτιδα, ιός H1N1 κ.λπ.)	16 (8,0)	31 (15,6)	27 (13,6)	60 (30,2)	39 (19,6)	26 (13,1)
Καρδιαγγειακά νοσήματα	24 (12,0)	22 (11,0)	43 (21,5)	49 (24,5)	35 (17,5)	27 (13,5)
Νεοπλασματικά νοσήματα	31 (15,5)	27 (13,5)	41 (20,5)	40 (20,0)	34 (17,0)	27 (13,5)
Ψυχικά νοσήματα (κατάθλιψη, άγχος, νευρασθένεια κ.λπ.)	31 (15,6)	30 (15,1)	46 (23,1)	51 (25,6)	28 (14,1)	13 (6,5)
Νόσοι του αναπνευστικού συστήματος (ΧΑΠ κ.λπ.)	37 (18,7)	32 (16,2)	51 (25,8)	36 (18,2)	27 (13,6)	15 (7,6)
Αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια	46 (23,0)	27 (13,5)	45 (22,5)	43 (21,5)	21 (10,5)	18 (9,0)
<i>Βαθμός επιρροής των ΜΜΕ στις απόψεις για την πρόληψη, τη θεραπεία και την αποκατάσταση</i>						
Τα ΜΜΕ κατά τη γνώμη σας επηρεάζουν τις επιλογές των πολιτών στην πρόληψη νοσημάτων (διαγνωστικές εξετάσεις, εμβολιασμοί);	5 (2,5)	8 (4,0)	26 (13,0)	87 (43,5)	48 (24,0)	26 (13,0)
Τα ΜΜΕ κατά τη γνώμη σας επηρεάζουν τις επιλογές των πολιτών στη θεραπεία των νοσημάτων (συντηρητική θεραπεία, χειρουργική θεραπεία, εναλλακτικές θεραπείες);	11 (5,5)	25 (12,5)	48 (24,0)	68 (34,0)	40 (20,0)	8 (4,0)
Τα ΜΜΕ κατά τη γνώμη σας επηρεάζουν τις επιλογές των πολιτών στην αποκατάσταση των νοσημάτων (φυσικοθεραπείες, κατ' οίκον νοσηλεία, ψυχολογική υποστήριξη για την αντιμετώπιση των επιπλοκών);	14 (7,0)	27 (13,5)	46 (23,0)	77 (38,5)	29 (14,5)	7 (3,5)

ΜΜΕ: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

ΧΑΠ: Χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια

83,5% (n=167) περισσότερα ένθετα στις εφημερίδες και στα περιοδικά, το 78% (n=156) περισσότερες αναφορές στις ενημερωτικές ιστοσελίδες του διαδικτύου και το 68,5% (n=137) περισσότερες ραδιοφωνικές εκπομπές.

Επίσης, πραγματοποιήθηκε διερεύνηση του βαθμού

στον οποίο οι στάσεις και οι απόψεις των συμμετεχόντων για το ρόλο των ΜΜΕ επηρεάζονται από την ηλικία, το φύλο, το επίπεδο εκπαίδευσης και την ύπαρξη κάποιου προβλήματος υγείας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης, δε βρέθηκε να υπάρχει στατιστικά

σημαντική διαφορά στο βαθμό επιρροής των ΜΜΕ στις στάσεις και τις απόψεις των ερωτηθέντων σε σχέση με την ηλικία και το φύλο.

Στον πίνακα 3 αναφέρονται οι ερωτήσεις στις οποίες φάνηκε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των διαφόρων επιπέδων εκπαίδευσης και των απόψεων των ερωτηθέντων για την ενημέρωση που παρέχουν τα ΜΜΕ για θέματα υγείας. Συγκεκριμένα, όσοι είχαν τριτοβάθμια εκπαίδευση ανέφεραν σε μεγαλύτερο ποσοστό (87,1%) ότι τα ΜΜΕ επηρεάζουν τις επιλογές των πολιτών στην πρόληψη νοσημάτων σε σχέση με όσους είχαν κατώτερη εκπαίδευση (73,5%) ($p=0,015$). Επίσης, το ποσοστό των συμμετεχόντων που εξέφρασαν την επιθυμία για περισσότερα ένθετα υγείας σε εφημερίδες και περιοδικά βρέθηκε να είναι στατιστικά υψηλότερο στους απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ($p=0,001$).

Στον πίνακα 4 αναφέρονται οι ερωτήσεις στις οποίες φάνηκε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των πασχόντων και των μη πασχόντων από κάποιο πρόβλημα υγείας σε ό,τι αφορά στην ενημέρωσή τους από τα ΜΜΕ για θέματα υγείας. Σε σχέση με τις κατηγορίες νοσημάτων για τις οποίες οι ερωτηθέντες αναζητούν συχνότερα πληροφόρηση από τα ΜΜΕ, βρέθηκε ότι στην περίπτωση των καρδιαγγειακών νοσημάτων ($p=0,007$), των αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων (ΑΕΕ) ($p=0,005$) και των νοσημάτων του αναπνευστικού συστήματος ($p<0,001$), η ύπαρξη της νόσου αυξάνει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την αναζήτηση της σχετικής πληροφόρησης από τα ΜΜΕ.

Συζήτηση

Σύμφωνα με την παρούσα μελέτη, ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό των ερωτηθέντων ενημερώνεται από τα ΜΜΕ για θέματα υγείας, ενώ ακόμη λιγότεροι τα εμπιστεύονται για την πληροφόρηση σε θέματα υγείας. Η πλειοψηφία πιστεύει ότι οι δημοσιογράφοι στοχεύουν στον εντυπωσιασμό εξυπηρετώντας συμφέροντα, χωρίς να ενημερώνουν επαρκώς τον πληθυσμό για θέματα υγείας. Μάλιστα, οι περισσότεροι ανέφεραν ότι επιθυμούν μεγαλύτερο αριθμό αναφορών στα ΜΜΕ για θέματα υγείας.

Ο ρόλος των ΜΜΕ ως προς την ενημέρωση για θέματα υγείας και οι αντιλήψεις των πολιτών για τα ΜΜΕ ως μέσα που διαμορφώνουν όχι απαραίτητα ορθές συμπεριφορές έχει αναδειχθεί από τη μελέτη των Viswanath et al,¹⁰ στην οποία βρέθηκε, μεταξύ άλλων, ότι η παρακολούθηση εκπομπών και δημοσιευμάτων στα ΜΜΕ συμβάλλει στην αύξηση της κατανάλωσης καπνού από τους πολίτες και στην υιοθέτηση και άλλων βλαπτικών για την υγεία συνθηκών. Οι συμμετέχοντες στη μελέτη φάνηκε ότι έχουν ταυτίσει τα ΜΜΕ με την παροχή μη έγκυρων πληροφοριών, την προώθηση «εύπεπτων» μορφών διασκέδασης και την επιδερμική ενασχόληση με σοβαρά θέματα, όπως αυτά της πρόληψης νοσημάτων και της εν γένει αγωγής και προαγωγής της υγείας. Η συγκεκριμένη διαπίστωση δείχνει ότι το πρόβλημα δεν εντοπίζεται στους αποδέκτες του μηνύματος που στέλνουν τα ΜΜΕ, αλλά στην ίδια την πηγή και στο είδος του μηνύματος. Είναι, λοιπόν, εμφανές ότι το κοινό δεν μπορεί να εμπιστευτεί την ενημέρωσή του για θέματα υγείας στα ΜΜΕ, όταν η ενημέρωση αυτή κωδικοποιείται και παρέχεται με τρόπο μη αξιόπιστο και ανειλικρινή.

Πίνακας 3. Συσχέτιση μεταξύ μορφωτικού επιπέδου και απαντήσεων σχετικά με την ενημέρωση από τα ΜΜΕ.

Ερώτηση		Μορφωτικό επίπεδο συμμετεχόντων				Τιμή p
		Δημοτικό/ Γυμνάσιο/ Λύκειο		ΤΕΙ/ΑΕΙ/ MSc		
		n	%	n	%	
<i>Τα ΜΜΕ κατά τη γνώμη σας επηρεάζουν τις επιλογές των πολιτών στην πρόληψη νοσημάτων;</i>	Περιορισμένα	26	26,5	13	12,9	0,015
	Σε μεγάλο βαθμό	72	73,5	88	87,1	
<i>Πώς θα επιθυμούσατε να σας ενημερώνουν τα ΜΜΕ για τα θέματα της υγείας;</i>						
Περισσότερα ένθετα στις εφημερίδες και τα περιοδικά για θέματα υγείας	Περιορισμένα	25	25,5	8	7,9	0,001
	Σε μεγάλο βαθμό	73	74,5	93	92,1	
Περισσότερες αναφορές σε θέματα υγείας σε διαδικτυακές ιστοσελίδες	Μάλλον όχι/ όχι	31	31,6	13	12,9	0,001
	Μάλλον ναι/ ναι	67	68,4	88	87,1	

ΜΜΕ: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

ΤΕΙ: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΑΕΙ: Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

MSc: Master of Sciences

Πίνακας 4. Συσχέτιση μεταξύ της ύπαρξης προβλήματος υγείας και απαντήσεων σχετικά με την ενημέρωση από τα ΜΜΕ.

Ερώτηση		Ύπαρξη προβλήματος υγείας				Τιμή p
		Έχετε ο ίδιος(η ίδια) κάποιο πρόβλημα υγείας;				
		Όχι		Ναι		
n	%	n	%			
Για ποιο θέμα υγείας αναζητάτε συχνότερα πληροφόρηση από τα ΜΜΕ;						
Καρδιαγγειακά νοσήματα	Σε περιορισμένο βαθμό	61	68,5	28	31,5	0,007
	Σε μεγάλο βαθμό	55	49,5	56	50,5	
Νόσοι του αναπνευστικού συστήματος (ΧΑΠ, κ.λπ.)	Σε περιορισμένο βαθμό	83	69,2	37	30,8	<0,001
	Σε μεγάλο βαθμό	33	42,3	45	57,7	
Αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια	Σε περιορισμένο βαθμό	78	66,1	40	33,9	0,005
	Σε μεγάλο βαθμό	38	46,3	44	53,7	
Λαμβάνετε υπόψη σας τις αναφορές των ΜΜΕ για τη διατροφή;						
	Σε περιορισμένο βαθμό	59	68,6	27	31,4	0,008
	Σε μεγάλο βαθμό	57	50,0	57	50,0	
Πώς θα θέλατε να σας ενημερώνουν τα ΜΜΕ για τα θέματα υγείας;						
Περισσότερα ένθετα στις εφημερίδες και τα περιοδικά για θέματα υγείας	Μάλλον όχι/όχι	13	39,4	20	60,6	0,018
	Μάλλον ναι/ναι	103	61,7	64	38,3	
Περισσότερες αναφορές σε θέματα υγείας στις ενημερωτικές ιστοσελίδες	Μάλλον όχι/όχι	16	36,4	28	63,6	0,001
	Μάλλον ναι/ναι	100	64,1	56	35,9	

ΜΜΕ: Μέσα Μαζικής ενημέρωσης

ΧΑΠ: Χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια

Τα άτομα που συμμετείχαν στην παρούσα μελέτη φάνηκε ότι αναζητούν πληροφόρηση από τα ΜΜΕ περισσότερο για τα μεταδιδόμενα νοσήματα. Το παρόν αποτέλεσμα μπορεί να σχετίζεται με την έξαρση που είχε την περίοδο που διεξήχθη η μελέτη, ο νέος ιός της γρίπης (στέλεχος H1N1) και κατά συνέπεια με την ανάγκη του πληθυσμού για περισσότερη ενημέρωση σχετικά με το συγκεκριμένο ιό. Σύμφωνα με τους Wong et al,¹¹ η λεπτομερής πληροφόρηση και η εκπαίδευση του γενικού πληθυσμού σχετικά με τον ιό H1N1 και τα μέτρα προφύλαξης από αυτόν είναι απολύτως απαραίτητες για τη διαμόρφωση ορθών στάσεων στον πληθυσμό. Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί η μικροβιοφοβία που καλλιεργείται από τα περισσότερα ΜΜΕ όταν εμφανίζεται κάποια επιδημία (νόσος των «τρελών» αγελάδων, γρίπη των πτηνών, ιός H1N1 κ.ά.). Τα υψηλά ποσοστά αναζήτησης πληροφόρησης για καρδιαγγειακά νοσήματα και νεοπλασματικές νόσους φανερώνουν την ευαισθησία των ερωτώμενων για τα νοσήματα, τα οποία βρίσκονται μεταξύ των βασικών αιτιών θανάτου στην Ελλάδα. Είναι, άλλωστε, λογικό όσοι πάσχουν από κάποιο

χρόνιο νόσημα να αναζητούν συχνότερα και εντατικότερα πληροφορίες από τα ΜΜΕ για το νόσημα που τους απασχολεί σε σχέση με τους μη πάσχοντες.

Άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο ενημερώνονται σε σημαντικά πιο περιορισμένο βαθμό από τα ΜΜΕ για θέματα υγείας συγκριτικά με τους απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επίσης, οι τελευταίοι θα επιθυμούσαν σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό, περισσότερη ενημέρωση σε ειδικά θέματα στις εφημερίδες και τα περιοδικά για ζητήματα υγείας, αλλά και περισσότερες αναφορές στις διαδικτυακές ιστοσελίδες, σε σύγκριση με απόφοιτους πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η συσχέτιση του υψηλότερου επιπέδου εκπαίδευσης με μεγαλύτερη ενημέρωση σε θέματα υγείας από τα ΜΜΕ ίσως να είναι ενδεικτική αφενός του μεγαλύτερου ενδιαφέροντος της ομάδας αυτής για ποιοτικότερη ενημέρωση και αφετέρου της μεγαλύτερης ευκολίας πρόσβασης σε διαφορετικά ΜΜΕ για ενημέρωση σε θέματα υγείας (π.χ. αναζήτηση πληροφοριών μέσω διαδικτύου, ενημέρωση από ξενόγλωσσες ιστοσελίδες κ.λπ.).¹²

Η παρούσα μελέτη έδειξε ότι η ενημέρωση που παρέχουν τα ΜΜΕ για θέματα υγείας είναι ελλιπής, αφού το 43% των πολιτών πιστεύει ότι τα ΜΜΕ ενημερώνουν σε περιορισμένο βαθμό τον πληθυσμό για θέματα υγείας, ενώ μόνο οι μισοί συμμετέχοντες απάντησαν ότι οι ίδιοι ενημερώνονται σε ικανοποιητικό βαθμό. Οι πολίτες έχουν κατανοήσει ότι τα ΜΜΕ δεν παρέχουν σε ικανοποιητικό βαθμό πληροφορίες για θέματα υγείας και γι' αυτόν το λόγο δεν τα εμπιστεύονται. Τα ΜΜΕ επιδρούν μερικώς στις συνήθειες και τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγιεινή διαβίωση, ενώ τα κυριότερα θέματα που απασχόλησαν τους συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν το κάπνισμα και οι εξαρτησιογόνες ουσίες, όπως υποστηρίζεται και από άλλες μελέτες.^{13,14} Από το τελευταίο εύρημα της μελέτης φαίνεται ότι ο πληθυσμός ενδιαφέρεται όλο και περισσότερο για θέματα που στο παρελθόν τον απασχολούσαν από καθόλου έως ελάχιστα (υγιεινή διατροφή, κάπνισμα, σωματική άσκηση κ.ά.). Ίσως αυτή είναι μία από τις λίγες θετικές επιδράσεις των ΜΜΕ σε θέματα υγείας, καθώς όλο και περισσότερες αναφορές γίνονται τα τελευταία χρόνια από τα ΜΜΕ για τη βλαπτική επίδραση του καπνίσματος, για την υιοθέτηση μιας πιο ισορροπημένης διατροφής, για την αποχή από εξαρτησιογόνες ουσίες κ.ά.

Όσον αφορά στη συσχέτιση της κατάστασης υγείας των συμμετεχόντων με τις απόψεις τους για την ενημέρωση από τα ΜΜΕ, βρέθηκε ότι οι συμμετέχοντες που λαμβάνουν περισσότερο υπόψη τους τις αναφορές των ΜΜΕ για τη διατροφή, έχουν σε σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό κάποιο πρόβλημα υγείας. Σε παρόμοια αποτελέσματα κατέληξε μελέτη εστιασμένη στη διατροφή και την επίδραση των ΜΜΕ, η οποία εκπονήθηκε από τους Holdago et al.¹⁵ Προφανώς, όσοι πάσχουν από κάποιο χρόνιο νόσημα έχουν σημαντικούς περιορισμούς σχετικά με τη διατροφή τους, με αποτέλεσμα να ενδιαφέρονται περισσότερο για σχετικές με τη διατροφή πληροφορίες που παρέχουν τα ΜΜΕ. Οι διατροφικοί περιορισμοί αυτών των ατόμων οφείλονται αφενός στο νόσημα (π.χ. περιορισμός στη λήψη άλατος για τους υπερτασικούς και όσους πάσχουν από καρδιακή ανεπάρκεια, στη λήψη γλυκόζης για όσους πάσχουν από σακχαρώδη διαβήτη κ.ά.) και αφετέρου στο είδος της φαρμακευτικής αγωγής (π.χ. περιορισμός στη λήψη άλατος για όσους λαμβάνουν κορτιζόλη). Ίσως, αυτή η διαπίστωση να αντανάκλα και ένα έλλειμμα στην παροχή πληροφόρησης των ασθενών από τους επαγγελματίες υγείας σχετικά με τη μη φαρμακευτική διαχείριση των χρόνιων νοσημάτων.

Αντίθετα, οι συμμετέχοντες που θα επιθυμούσαν περισσότερα ειδικά ένθετα στις εφημερίδες και τα περιοδικά,

καθώς και περισσότερες αναφορές στις ενημερωτικές ιστοσελίδες για θέματα υγείας έχουν σε σημαντικά μικρότερο ποσοστό κάποιο πρόβλημα υγείας. Πρόκειται για άτομα που είναι στην πλειοψηφία μικρής ηλικίας με καλύτερη υγεία και μεγαλύτερη εξοικείωση στη χρήση του διαδικτύου. Η συγκεκριμένη ανάγκη των νέων και υγιών ατόμων για περισσότερη πληροφόρηση όσον αφορά στα θέματα υγείας, κυρίως από το διαδίκτυο, δείχνει ότι οι νέοι έχουν και άλλα ενδιαφέροντα, εκτός από τη διασκέδαση και την ανταλλαγή μηνυμάτων και αρχείων μέσω του διαδικτύου. Επίσης, οι νέοι άνθρωποι καλούνται συχνά να στηρίζουν συγγενικά πρόσωπα στην αναζήτηση της κατάλληλης θεραπείας και στη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη διατροφή και την υιοθέτηση ενός πιο υγιεινού τρόπου ζωής. Η ευχέρεια που έχουν στη χρήση της τεχνολογίας καθιστά τους νέους ανθρώπους πολύτιμους συμμάχους γονέων και άλλων ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στην προσπάθειά τους για έγκυρη και ουσιαστική ενημέρωση σε θέματα υγείας.

Περιορισμοί της μελέτης

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την αξιοποίηση δείγματος ευκολίας, χωρίς να γίνει τυχαιοποίηση κατά τη διαδικασία επιλογής. Το δείγμα κρίνεται μικρό για το είδος της μελέτης και αφορά μόνο σε κατοίκους των Αθηνών, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να γενικευτούν τα αποτελέσματα της μελέτης. Επίσης, δε διερευνήθηκε το βιοτικό επίπεδο των συμμετεχόντων, μεταβλητή που πιθανόν επηρεάζει σημαντικά τις στάσεις και τις αντιλήψεις σχετικά με την ενημέρωση από τα ΜΜΕ σε θέματα υγείας.

Η ενδεχόμενη προθυμία των ατόμων να συμμετέχουν ενδεχομένως σχετίζεται με ειδικό ενδιαφέρον ως προς την ενημέρωση σε θέματα υγείας, με πιθανή διαφοροποίηση των αποτελεσμάτων, όπως αυτά περιγράφονται στην εργασία. Οι στατιστικοί έλεγχοι συσχέτισης διενεργήθηκαν με τη δοκιμασία Pearson χ^2 και κατά συνέπεια δεν είναι δυνατή η κατανόηση της κατεύθυνσης στα στατιστικώς σημαντικά ζεύγη, ενώ χρήσιμη κρίνεται η περαιτέρω διερεύνηση αναφορικά με τις συνιστώσες των ΜΜΕ που διαμορφώνουν στάσεις και αντιλήψεις του πληθυσμού ως προς την υγεία.

Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης, οι πρωτοβουλίες των ΜΜΕ για την ενημέρωση του πληθυσμού σε θέματα υγείας είναι σχετικά περιορισμένες, αποσπα-

σματικές, ενώ κατά πολλούς η ενημέρωση αυτή κινείται ανάμεσα στην έγκυρη πληροφόρηση, τον εντυπωσιασμό και τη συναισθηματική φόρτιση. Οι συμμετέχοντες στην παρούσα μελέτη επιθυμούν περισσότερη ενημέρωση από τα ΜΜΕ για θέματα υγείας, αλλά παράλληλα προκύπτει και η ανάγκη ενός κεντρικού φορέα σχεδιασμού

και ελέγχου των προγραμμάτων που σχετίζονται με την υγεία και προβάλλονται από τα ΜΜΕ. Κατ' αυτόν τον τρόπο τα ΜΜΕ, κινούμενα με ευθύνη και διαφάνεια, θα μπορέσουν να αποκτήσουν την εμπιστοσύνη του πληθυσμού και να συνεισφέρουν στην υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής.

ABSTRACT

Attitudes and Perceptions of the General Population regarding the Role of the Mass Media in the Provision of Information on Health-related Issues

Marianna Diomidous,¹ Nikolaos V. Fotos,² Dimitrios Zikos,³ Evlambia Kostarelou⁴

¹Assistant Professor, Faculty of Nursing, National and Kapodistrian University of Athens, ²Lecturer, Faculty of Nursing, National and Kapodistrian University of Athens, ³PhD Researcher, Faculty of Nursing, National and Kapodistrian University of Athens, ⁴Sociologist, RN, MSc, Faculty of Nursing, National and Kapodistrian University of Athens, Athens, Greece

Background: The mass media play a crucial role in imparting information on health issues; individual and population attitudes are greatly influenced by the media regarding the prevention and overall management of disease. **Aim:** To investigate the attitudes and perceptions of the general population regarding the role of the mass media in the provision of information on various health issues. **Method:** A cross-sectional research study was conducted with a study population sample of 83 men and 117 women all residing in the Greater Athens area. The data collection was performed from January to March 2010 with the use of a specially designed questionnaire comprising 20 questions. The content of the questionnaire was based on relevant international bibliography, and the questions, the majority of which were closed, were formulated in such a way as to investigate several aspects, and specifically: the level of influence of the mass media in informing the general population on health related issues, the preferences of the general population regarding the various ways of provision of information used by the mass media, the health related topics that the mass media explore in their programmes and the main sources of information on health related issues. The statistical analysis of the data was conducted with the test Pearson χ^2 (significance level $p < 0.05$) using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS) v. 15.0. **Results:** Of the study population 10% reported using the mass media as their main source of information on health related issues. The majority of the sample also indicated that more broadcasts on health issues are needed. Specifically, 86% of the sample indicated that TV programmes on health related issues should be broadcast more often, and fewer responders that more inserts on health topics should be included in newspapers and magazines. In addition, some responders mentioned the use of internet and radio as sources of information on health related issues. The percentage of the sample with a primary or secondary education that indicated that the mass media influences in a meaningful way the preferences of the population regarding disease prevention and treatment (73.5%) was considerably lower than that of those with higher education (87.1%) ($p = 0.015$). The percentage that valued the broadcast programmes on nutrition, was higher among those with personal health problems ($p = 0.005$). Conversely, those who pinpointed the need for more inserts on health related issues in newspapers and magazines reported less personal health related problems ($p = 0.018$, $p = 0.001$, respectively). **Conclusions:** The mass media initiatives on providing information on health related issues were considered limited and fragmental by the study participants. They expressed the need for more and better information on health related issues in the mass media. The development of a central agency to plan, broadcast and audit programmes on health related issues is recommended, to ensure that public trust is gained, and that health related information is imparted in an appropriate way. *NOSILEFTIKI 2012, 51 (1): 63–72.*

Key-words: attitudes, health, information, mass media, perceptions

✉ **Corresponding Author:** Marianna Diomidous, 123 Papadiamantopoulou street, GR-115 27 Athens, Greece, tel.: +30 210 74 61 438, e-mail: mdiomidi@nurs.uoa.gr

Βιβλιογραφία

1. Ψυχογιός ΔΚ. *Τι είναι τα μέσα επικοινωνίας*; Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, 2003
2. McQuail D. *Η θεωρία της μαζικής επικοινωνίας για τον 21ο αιώνα*. Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, 2003
3. Luhmann N. *The reality of the mass media*. Stanford University Press, Stanford, 2000
4. Maletzke G. *Θεωρίες της μαζικής επικοινωνίας*. 1η έκδοση. Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα, 1991
5. Public Issue. *Έρευνα για την τηλεοπτική ενημέρωση*. Διαθέσιμο από: <http://www.publicissue.gr/452/media-survey> (πρόσβαση 15.3.2010)
6. Public Issue. *Έρευνα για την εμπιστοσύνη στα ΜΜΕ*. Διαθέσιμο από: [http:// 1.bp.blogspot.com](http://1.bp.blogspot.com) (πρόσβαση 15.3.2010)
7. Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. *Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Δημόσια Υγεία, 2008: Νοσηρότητα*. Αθήνα, 2008. Διαθέσιμο από: <http://www.healthview.gr> (πρόσβαση 15.3.2010)
8. Wakefield MA, Loken B, Hornik RC. Use of mass media campaigns to change health behaviour. *Lancet* 2010, 376:1261–1271
9. Καλαματιανού Α. *Κοινωνική Στατιστική - Μέθοδοι μονοδιάστατης ανάλυσης*. 2η έκδοση. Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα, 2003
10. Viswanath K, Ackerson LK, Sorensen G, Gupta PC. Movies and TV influence tobacco use in India: Findings from a national survey. *PLoS One* 2010, 5:e11365
11. Wong LP, Sam IC. Knowledge and attitudes in regard to pandemic influenza A(H1N1) in a multiethnic community of Malaysia. *Int J Behav Med* 2011, 18:112–121
12. Παπαθανασόπουλος Σ. *Η δύναμη της τηλεόρασης*. Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, 1997
13. Bala M, Strzeszynski L, Cahill K. Mass media interventions for smoking cessation in adults. *Cochrane Database Syst Rev* 2008, (1):CD004704
14. Caldwell MA, Miaskowski C. Mass media interventions to reduce help-seeking delay in people with symptoms of acute myocardial infarction: Time for a new approach? *Patient Educ Couns* 2002, 46:1–9
15. Holgado B, Martínez González M, de Irala-Estévez J, Gibney M, Kearney J, Martínez JA. Sources of information about diet and health in a Mediterranean country: Comparison with other European member states. *Eur J Public Health* 2000, 10:185–191